

Pas op met aubergines!

(1) Superhelden, een lama en een gezicht met ijspegels. Het zijn slechts drie voorbeelden van de 150 nieuwe emoji die vorige maand werden aangekondigd. Later dit jaar zullen ze na updates in WhatsApp en Facebook verschijnen. Er zijn dan bijna drieduizend emoji in omloop en ze zijn een niet meer weg te denken communicatiemiddel. Niet alleen online, maar ook offline. Er zijn kussentjes in de vorm van de lachende drol, de klassieker 'Moby Dick'¹⁾ is vertaald als 'Emoji Dick' en vorig jaar kwam de – overigens slecht ontvangen – animatiefilm 'The Emoji Movie' uit. Ook de wetenschap stort zich vol op het fenomeen. Wat weten we over emojicommunicatie?

(2) Denk niet dat je origineel bent als je een emoji gebruikt die huilt van het lachen. Het schaterlachende gezichtje met traantjes over de wangen, is met afstand de meest gebruikte emoji wereldwijd. Hij beslaat zo'n 15 procent van ons emojigebruik, analyseerden onderzoekers van de universiteiten van Beijing en Michigan in 2015. De Oxford Dictionary riep de 'Face with tears of joy'-emoji dat jaar tot 'woord' van het jaar uit.

(3) De schaterlach staat in 2018 nog altijd met stip op één, blijkt uit emojitracker.com, die live het emoji-gebruik op Twitter volgt. De nummers twee en drie zijn het hartje en het gezicht met hartjesogen, gevolgd door meer gezichtjes, hartjes en enkele handgebaren. Landen wereldwijd verschillen daar weinig in, al zijn er wel kleine verschillen. De

top 20 van Frankrijk stond volgens de studie uit 2015 bijvoorbeeld vol hartjes in allerlei maten en kleuren. Nederlanders gebruikten de partypopper en de spierbal-arm meer dan andere landen.

(4) Aan zeemeerminnen, pizzapunten en kamelen hebben we in de praktijk minder behoefte. Logisch, want die voegen weinig toe aan gesprekken, zegt taalkundige Lieke Verheijen, die 'digi-taal' onder jongeren onderzoekt. "Wie appt dat hij een pizza gaat eten, denkt er meestal niet direct aan een pizzaplaatje erbij te zoeken. Het gebeurt soms voor de grap, maar het is niet echt relevant. Hartjes en gezichten voegen emotionele waarde toe." We willen met emoji vooral communiceren wat we live met lichaamstaal uitdrukken. En wanneer heb je een inktvis of donut nodig om de lading van je boodschap duidelijk te maken?

(5) Slechts 17,5 procent van de tweets met emoji erin is negatief, concludeerden Sloveense onderzoekers in 2015 op basis van meer dan 69.000 tweets uit verschillende landen. Meestal waren dat droevige gezichtjes. In het positieve emoji-gebruik, zo'n 54 procent van de gevallen, zat meer variatie. Er wordt op Twitter gestrooid met lachende gezichten, hartjes, ingepakte cadeautjes, feestemoji en trofeeën.

(6) Gebruikt de jeugd meer emoji dan oudere generaties? Ja, maar het verschil is kleiner dan je misschien denkt. Facebook Messenger hield afgelopen jaar een enquête onder

85 ruim negenduizend gebruikers over
hun onlinecommunicatie. Van de
56- tot 64-jarigen zei 77 procent
emoji te gebruiken, tegenover
92 procent van de 13- tot 18-jarigen.
90 **(7)** Emoticons²⁾ kunnen
misverstanden voorkomen. Zet :-P
achter een zin en het is duidelijk dat
je een grap maakt. Maar in emojiland
is wel érg veel keuze in gezichts-
95 uitdrukkingen. Dat kan verwarrend
zijn. Wetenschappers van de
universiteit van Minnesota vroegen
proefpersonen naar de betekenis van
diverse emoji. Over het gezicht met
100 hartjesogen was het oordeel redelijk
unaniem: dat gaat over liefde. Maar
een gezicht dat bijvoorbeeld officieel
een 'ongeamuseerde blik' uitbeeldt,
leverde verschillende interpretaties
105 op: van teleurgesteld en
gedepimeerd tot niet onder de
indruk of argwanend. Een vervolgstudie
toonde afgelopen jaar aan dat
het amper verschil maakt of
110 verwarrende emoji los of in
zinscontext staan.
(8) Over ambigue afbeeldingen
gesproken: pas een beetje op met
groente en fruit. Tenzij u over
115 geslachtsdelen wilt praten, kunt u de
aubergine beter vermijden. En de
perzik staat vaak synoniem voor
billen. Slechts in 7 procent van de
120 tweets met het perzikplaatje gaat het
daadwerkelijk over fruit, ontdekte de
website Emojipedia in 2016.
(9) Of mensen grootverbruiker zijn of
niet, ze zijn het er meestal over eens
dat emoji niet thuishoren in e-mails,
125 zéker niet in zakelijke context. De
ouderwetse emoticon is tegen alle
adviezen in wel het bedrijfsleven
binnengedrongen. Een Scandinavische
studie vond in 2014 in
130 17,7 procent van de onderzochte
werkmails emoticons. Het leeuwen-
deel betrof de lachende smiley.
Zeker in het eerste contact is dat
onverstandig, bleek vorig jaar uit
135 een studie waar Gerben van Kleef
van de Universiteit van Amsterdam
bij betrokken was. Proefpersonen
vonden een zakelijke e-mailer die
lachende smileys gebruikte
140 minder competent en stuurden
minder informatieve e-mails terug.
Van Kleef: "Onze resultaten
beperken zich tot eerste indrukken.
Als mensen elkaar kennen, maakt
145 het misschien minder uit, al kan ik
me voorstellen dat overmatig
smileygebruik ook dan negatieve
gevolgen kan hebben." Lachende
drollen naar de baas of klanten
150 sturen is waarschijnlijk al helemaal
een slecht idee.

*naar een artikel van Anouk Broersma,
de Volkskrant, 7 april 2018*

noot 1 'Moby-Dick of de Walvis' is een beroemd boek uit 1851 over de jacht op een witte walvis.

noot 2 Emoticons zijn met leestekens uitgebeelde emoties, zoals :-). Emoji zijn plaatjes die bijvoorbeeld een emotie uitdrukken, zoals 😊.

Vraag 1:

Alinea 2 en alinea 3 hebben een gemeenschappelijk deelonderwerp. Welk deelonderwerp is dat?

- A emoji-gebruik in verschillende landen
- B jaarlijkse verschillen in emoji-gebruik
- C originele emoji
- D populaire emoji

Vraag 2:

“Emoticons kunnen misverstanden voorkomen. Zet :-P achter een zin en het is duidelijk dat je een grap maakt. Maar in emojiland is wel érg veel keuze in gezichtsuitdrukkingen. Dat kan verwarrend zijn.” (regels 90-96)

→ Welke **twee** zaken worden in deze zinnen tegenover elkaar gezet?

Vul de zinnen in de uitwerkbijlage aan.

Aan de ene kant

.....

Aan de andere kant

.....

Vraag 3:

Alinea 9 is het slot van deze tekst.

Welke functie heeft het slot van deze tekst?

Het slot

- A beschrijft een toekomstverwachting.
- B bevat nieuwe informatie.
- C geeft een samenvatting.
- D trekt een conclusie.

Als je puber te laat naar bed gaat

(1) De schooldag is nog maar net begonnen, maar de leerlingen lijken al doodmoe. Sommigen liggen voorover op hun tafeltjes. De
5 docenten vinden het maar niets en foeteren inwendig op de smartphones, ongemotiveerde jeugd en al te tolerante ouders. Ze realiseren zich vaak niet dat ouders
10 en pubers er echt wel iets aan proberen te doen.
(2) Maar pubers op tijd naar bed laten gaan, leidt bij veel gezinnen tot conflicten. En 's morgens is het wéér
15 een strijd om ze op tijd hun bed uit te krijgen. Ouders zetten soms wel twee of drie wekkers, flink ver van het bed van hun kind. Alleen helpt dat geen
20 zier, want de pubers draaien zich om en zijn weer vertrokken. De ouders weten zich lang in te houden, maar roepen uiteindelijk geërgerd: "Ga nou toch op tijd naar bed, dan kun je ook eerder opstaan!"
25 (3) Jammer voor hen, maar ze zitten er hoogstwaarschijnlijk naast. Naar het slaappatroon bij pubers zijn al heel wat onderzoeken gedaan en de uitkomsten daarvan zijn vrijwel gelijk:
30 bij pubers valt de melatoninepiek – dus het moment waarop het gehalte van dit 'slaaphormoon' in het bloed stijgt – twee uur later dan bij volwassenen.
35 (4) Dat is bij veel zoogdieren zo, maar bij ons maken smartphones en andere beeldschermen dat probleem groter. Toen wij jong waren, lagen we met een zaklamp onder de dekens te
40 lezen. Nu communiceren jongeren via appjes en videogames. Al na twee uur blootstelling aan het blauwe

licht van schermpjes is de melatoninespiegel met 22 procent
45 gedaald.
(5) Als pubers op vakantie minder apparaten gebruiken en dus hun biologische klok meer volgen, dan maken ze nachten van wel negen of
50 tien uur. Die hoeveelheid slaap hebben ze ook echt nodig om uitgerust op te staan en goed te kunnen functioneren. Als ze na de vakantie weer op tijd moeten opstaan
55 om naar school te gaan, missen ze twee à drie uur slaap per nacht. En eerder gaan slapen lukt dus niet, vanwege die op hol geslagen melatoninespiegel. Als het al lukt om
60 's ochtends op tijd op school te komen, dan zit die slaapverwekkende melatonine nog altijd in hun hersenen en daar is niets tegen te beginnen. Een volwassene die om zeven uur
65 's morgens opstaat, heeft daar geen last van en denkt al snel dat die slaperige puber zich aanstelt.
(6) Hoe vroeger een tiener moet opstaan, hoe beroerder hij het op
70 school doet. De vermoeidheid heeft namelijk invloed op zijn leerprestaties, zijn geheugen en natuurlijk ook op zijn motivatie, blijkt uit onderzoek. De cijfers van
75 zeventuizend middelbare scholieren stegen in de Amerikaanse staat Minnesota aanzienlijk nadat de start van de lessen was verschoven van 7.30 uur naar 8.40 uur. En in
80 Kentucky zagen de middelbare scholen die een uur later begonnen de werklust en de studieresultaten met sprongen toenemen.

(7) De Amerikaanse sociaal psycho-
85 loog en slaapexpert James B. Maas
zei het zo: "Onze hersenen kunnen
niet zonder slaap. Een tekort daar-
aan leidt tot aanzienlijk slechtere
prestaties. Vermoeidheid moeten we
90 vooral niet verwarren met luiheid.

Alle pubers zouden het recht moeten
krijgen om onder optimale
omstandigheden te leren. Dus laten
we het oude gezegde 'Die geleerd wil
95 worden, moet vroeg opstaan',
vervangen door 'Sta laat op, dan
gaan je cijfers omhoog'."

*naar een artikel van Isabelle Filliozat,
Psychologie Magazine 4-2018*

Vraag 4:

Welk deelonderwerp hebben de alinea's 6 en 7?

- A** onderzoek naar schoolcijfers
- B** slaaptijden en schoolresultaten
- C** vermoeidheid en motivatie
- D** vermoeidheid tegenover luiheid